

Richtlijn protocollen en representatie gemeente Kerkrade

Inleiding

Bij Gemeente Kerkrade hebben we richtlijnen over hoe om te gaan met verschillende protocollen en representatie. Voorbeelden hiervan zijn gemeentelijke onderscheidingen en jubilea van bruidsparen. In deze richtlijn staat een overzicht van alle afspraken, en worden de verschillende gemeentelijke onderscheidingen beschreven met de mogelijkheden en voorwaarden om deze te ontvangen. Daarnaast zijn basisregels opgenomen voor een bezoek van bestuurders en het geven van geschenken bij sommige gelegenheden.

In 2024 is de nieuwe 'Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen gemeente Kerkrade 2024' vastgesteld. Hieraan zijn drie nieuwe gemeentelijke onderscheidingen toegevoegd (Gouden Erespeld, JONK-Award en de Beleef Kerkrade Award). Het college van B&W begrijpt dat er behoefte is aan een duidelijk en compleet overzicht van afspraken.

Om de richtlijn compleet te maken, is ook informatie opgenomen over het gemeentewapen en de ambtsketen, het vlagprotocol, informatie over het Ereboek en informatie over Koninklijke Onderscheidingen.

1.0 Gemeentewapen en ambtsketen

Gemeentewapen

Het gemeentewapen is het symbool/teken van herkenning van de gemeente. Kerkrade had in de middeleeuwen een eigen schepenbank en maakte deel uit van het land van 's Hertogenrade.

Een schepenbank is een bestuurlijke organisatie met afgesproken bijzondere rechten. De schepenbank gebruikte in het begin van de 17e eeuw een zegel. Dit is een door een stempelafdruk gemaakte verzekering van echtheid.

Het gemeentewapen laat de heilige Lambertus zien, parochieheilige sinds 1108. In de linkerhand droeg hij een staf en in de rechterhand een zwaard. Voor de heilige is een schild geplaatst met daarop een "dubbelstaartige" leeuw, die symbool staat voor het hertogdom Limburg. De kolenhamers achter het schild verwijzen naar de geschiedenis van de mijnen.

Het gemeentewapen is ontworpen door de Maastrichtse wapentekenaar C.C. Hofman. Het gemeentewapen is terug te vinden in het officiële zegel van de gemeente. Na de herindeling in 1980 bleef het wapen onveranderd.

Artikel 1.2 Ambtsketen

De ambtsketen is ingevoerd op advies van Thorbecke, Minister van Binnenlandse Zaken, onder koning Willem III, omdat burgemeesters een bepaald symbool moesten dragen waaraan ze te herkennen zijn. Volgens het Koninklijk Besluit van 16 november 1852 dient de ambtsketen er zo uit te zien (artikel 1):

"De onderscheidingsteekenen, door den burgemeester te dragen, bestaan in een zilveren penning, hebbende eene middellijn van veertig strepen en vertoonende aan de eene zijde het wapen des Rijks, aan de andere dat der gemeente, of, zoo de gemeente geen wapen heeft, den naam der gemeente; de penning hangende op de borst, hetzij aan eene zilveren keten, hetzij aan een oranje zijden lint; de keten of het lint op beide schouders aan den rok of het opperkleed vastgehecht."

De burgemeester en de waarnemend burgemeester, die tijdelijk de burgemeester vervangt als de gemeente lange tijd zonder burgemeester zit, zijn verplicht de ambtsketen te dragen tijdens de vergadering van de gemeenteraad. Ook bij een ontvangst van een Commissaris van de Koning, minister of de Koning moet de burgemeester deze ambtsketen dragen. Origineel moet de burgemeester de keten ook dragen als hij of zij zich in het openbaar laat zien in geval van brand, bij opstand, bij samenscholing of andere stoornis van de openbare orde.

De penning bevat aan de ene kant een afbeelding van het gemeentewapen en aan de andere kant een afbeelding van het rijkswapen. De kant met het wapen van de gemeente wordt zichtbaar gedragen wanneer de burgemeester in naam van de gemeente ergens is of de raad voorziet. Wanneer de burgemeester namens het rijk te werk gaat, bijvoorbeeld bij het geven van een koninklijke onderscheiding (teken dat wordt gegeven voor een bijzondere prestatie), dan is het rijkswapen te zien. Will Terpstra, edelsmid, heeft onderzoek gedaan naar de waarborgtekens van de gemeentepening. Waarborgtekens zijn bewijzen die aangeven dat iets aan wettelijke eisen en regels voldoet. Dit heeft de volgende conclusies opgeleverd.

Het meesterteken geeft aan welke edelsmid of fabrikant het werkstuk heeft gemaakt. Het meesterteken is van Zilverfabriek Begeer uit Zeist. Het is een hoofdletter B met daarboven een kroontje.

Navraag bij Begeer heeft ervoor gezorgd dat Will Terpstra in contact is gekomen met Dhr. Walter de Vroege. Hij heeft in de zilverfabriek archiefstukken (documenten met belangrijke informatie) bekeken om te zien of hij meer informatie over deze ambtsketen kon vinden.

Helaas heeft hij hierover niets gevonden.

Naast het meesterteken staat het jaarteken. Dit teken gebruiken de waarborgkantoren om aan te geven in welk jaar het werkstuk werd gecontroleerd. Een waarborgkantoor is een organisatie die de controle van de mate van platina, goud en zilver in voorwerpen uitvoert. Het jaarteken is een 'x' en het lettertype staat voor het jaar 1957.

De Kerkraadse ambtsketen is in Den Haag gecontroleerd. Dit is te zien in de stempel van de Haagse organisatie die zorgde voor de controle. Er is namelijk een kop van Minerva met een helm te zien waarin de letter 'c' staat. Minerva is de godin van de beheerst gevoerde oorlog en van de wijsheid en de kunst. De vierde stempel is de gehaltestempel die laat weten wat de hoeveelheid zilver in de ambtsketen is. Het is een leeuw met het Romeinse cijfer II wat staat voor 2e gehalte zilver. Dit betekent dat 835 delen van de duizend delen zilver zijn, en dat er 165 delen aan de legering zijn toegevoegd. Legering is een woord dat wordt gebruikt om aan te geven dat er verschillende metalen door elkaar heen zijn gebruikt. Er bestaat ook zilver 1e gehalte wat staat voor 925 delen van de duizend delen is zilver. Daarnaast staan er nog twee stempels met daarin de cijfers: 20 en 16. Deze stempels zouden kunnen aangeven uit hoeveel zilveren delen de keten bestaat. Het aantal van 36 is niet hetzelfde als het aantal schakels. Ook de contactpersoon bij Begeer kon hier geen antwoord op geven. De ambtsketen moet volgens de stempels rond 1957 zijn gekocht.

1.4 Ketten kinderburgemeester

Kerkrade beschikt sinds 2020 over een kinderraad en een gekozen burgemeester. De kinderen van de kinderraad worden door de verschillende basisscholen voorgesteld. De kinderen van de kinderraad kiezen één van hen als kinderburgemeester.

Voor de kinderburgemeester is er een aparte ambtsketen ontworpen.

Deze bestaat uit 13 houten schakels, één voor elke school en één schakel staat voor Flow Kinderopvang. Het hout staat symbool voor iets dat nog in ontwikkeling is. De schakels zijn verbonden door metaal. De keten is gemaakt door Ghislane Ortmans. Kinderen van verschillende basisscholen in Kerkrade hielpen, onder leiding van Ghislaine, mee met het ontwikkelen van de keten.

2.0 Gemeentelijke Onderscheidingen

Vanuit Gemeente Kerkrade kunnen vijf gemeentelijke onderscheidingen uitgereikt worden:

- Ereburger
- Gouden Erepennig
- Gouden Erespeld
- Beleef Kerkrade Award
- JONK-Award

Dit staat in de 'Verordening Gemeentelijke Onderscheidingen gemeente Kerkrade 2024'. Een verordening is een officiële wet of regel die door een gemeente of andere overheidsorganisatie is gemaakt. De hiervoor genoemde verordening op onderscheidingen is toegevoegd als bijlage 1 aan deze richtlijn. De gemeente zoekt niet actief naar kandidaten voor een onderscheiding, maar kan kandidaten voorstellen wanneer zich een gepaste situatie voordoet.

Naast de gemeentelijke onderscheidingen die worden uitgereikt als waardering en een eerbetoon aan iemand die bijzondere prestaties heeft geleverd, organiseert de gemeente elk jaar een speciale avond voor mantelzorgers in Kerkrade. Ook deze avond staat in het teken van waardering voor de mantelzorgers en de belangrijke rol die ze hebben in de samenleving. Bij heel bijzondere omstandigheden kan het zijn dat het college van burgemeester en wethouders besluit om de gegeven Gouden Erepennig, Gouden Erespeld of Beleef Kerkrade Award terug te nemen. De raad kan besluiten in geval van heel bijzondere omstandigheden om het ereburgerschap in te trekken. In het Ereboek wordt hiervan een aantekening gemaakt.

2.1 Ereburger

Een ereburger is iemand die een speciale titel krijgt van de gemeente omdat deze persoon iets bijzonders en waardevols heeft gedaan voor de gemeente.

1. Het Ereburgerschap wordt toegekend door de gemeenteraad. Dit gebeurt op voorstel van het College van burgemeester en wethouders in een besloten vergadering waar alleen personen met toestemming aanwezig mogen zijn.

2. Het Ereburgerschap wordt gegeven als teken van waardering en dankbaarheid aan personen die op een bijzondere manier voor lange tijd moeite hebben gedaan op gebieden zoals bestuur, sociaal werk, cultuur, sport, goede doelen, economie of wetenschap.

Deze personen dienen met hun inzet de gemeente Kerkrade en haar inwoners. Ze zijn van speciale waarde voor de plaatselijke samenleving en/of dragen bij aan een positief beeld van de stad Kerkrade. Natuurlijk moeten deze personen een goede reputatie hebben. Soms kan deze onderscheiding ook postuum (na overlijden) worden gegeven.

3. Wanneer iemand het Ereburgerschap krijgt, wordt dit vastgelegd in:

- a. een schriftelijk besluit;
- b. een oorkonde voor de ontvanger van de onderscheiding die de naam en voornamen, plaats en datum van geboorte, woonplaats en de redenen voor de toekenning bevat.
4. Aan het Ereburgerschap zijn geen bijzondere rechten of plichten verbonden.

2.2 Gouden Erepenning

1. De Gouden Erepenning wordt toegekend na een goed onderbouwd besluit van het college van burgemeester en wethouders.
2. De Gouden Erepenning wordt toegekend als dank aan mensen die vrijwillig iets bijzonders hebben gedaan voor Kerkrade. De prestatie is van dit moment en belangrijk voor de bevolking en veel mensen hechten er waarde aan. De inzet van deze persoon moet positief verschillen van personen in dezelfde situatie (bijvoorbeeld medevrijwilligers). De inzet heeft ook een positieve invloed op de Kerkraadse bevolking.
3. Wanneer iemand de Gouden Erepenning krijgt, wordt dit vastgelegd in:
 - a. een schriftelijk besluit
 - b. een oorkonde voor de ontvanger van de onderscheiding die de naam en voornamen, plaats en datum van geboorte, woonplaats en de redenen voor de toekenning bevat.
4. Aan het krijgen van de Erepenning zijn geen bijzondere rechten of plichten verbonden.

2.3 Gouden Erespeld

1. De Gouden Erespeld wordt toegekend na een goed onderbouwd besluit van het college van burgemeester en wethouders.
2. De Gouden Erespeld wordt toegekend als teken van waardering en dankbaarheid aan een persoon, een organisatie of vereniging die zich langdurig heeft ingezet voor het verbeteren van de sociale samenhang en groepsgevoel.
3. Het krijgen van de Gouden Erespeld wordt vastgelegd in een speciaal besluit dat aan de ontvanger wordt gegeven.
4. Aan de Gouden Erespeld zijn geen bijzondere rechten of plichten verbonden.

2.4 Beleef Kerkrade Award

1. De Beleef Kerkrade Award wordt uitgereikt na een goed onderbouwd besluit van het college van burgemeester en wethouders. Dit is een gebeurtenis die jaarlijks terugkeert.
2. De Beleef Kerkrade Award wordt uitgereikt aan personen of organisaties die Kerkrade belangeloos op een positieve, bijzondere manier op de kaart zetten.
3. Het krijgen van de Beleef Kerkrade Award wordt vastgelegd in een speciaal besluit dat aan de ontvanger wordt gegeven.
4. Aan de Beleef Kerkrade Award zijn geen bijzondere rechten of plichten verbonden.

2.5 JONK-Award

1. De JONK-Award wordt gegeven aan jongeren van 6 tot en met 21 jaar oud, die in Kerkrade wonen en zich op een bijzondere manier belangeloos inzetten voor de Kerkraadse samenleving. Denk hierbij aan vrijwilligerswerk, een heldenmoed of andere bijzondere daad of een uitzonderlijke culturele of educatieve prestatie met maatschappelijke impact. De inzet of actie is daarbij niet eerder via een ander project of prijs beloond.
2. De beoordeling van de aanvragen gebeurt door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, jeugdorganisaties en/of maatschappelijke instanties.
3. Aanmelding biedt geen garantie op toekenning. Aan JONK-Award zijn geen bijzondere rechten of plichten verbonden.
4. De JONK-Award wordt uitgereikt door wethouder jeugd. Nominaties blijven een verrassing voor de genomineerden. De definitieve vorm van de JONK-Award moet nog worden vastgesteld.

2.6 Samenvatting gemeentelijke onderscheidingen

Wat	Wie	Wanneer	Besluit
Ereburger	Persoon	Het Ereburgerschap wordt toegekend als teken van respect, vriendelijkheid en dankbaarheid aan mensen die iets heel bijzonders hebben gedaan voor Kerkrade	Gemeenteraad
Gouden Erepenning	Persoon	De Gouden Erepenning wordt uitgereikt als grote dank aan mensen die vrijwillig iets bijzonders hebben gedaan voor Kerkrade.	College B&W

Gouden Erespeld	Persoon	De Gouden Erespeld wordt uitgereikt als een groot bedankje aan personen, organisaties of verenigingen die zich langdurig hebben ingezet voor het versterken van de banden en de sfeer in de gemeenschap van Kerkrade.	College B&W
Beleef Kerkrade Award	Persoon, vereniging of organisatie	De Beleef Kerkrade Award wordt uitgereikt aan personen én organisaties die Kerkrade op een positieve, uitzonderlijke manier op de kaart zetten.	College B&W
JONK-Award	Persoon	De JONK-award wordt uitgereikt aan jongeren van 6 tot en met 21 jaar oud, die in Kerkrade wonen en zich op een bijzondere manier belangeloos inzetten voor de Kerkraadse samenleving. Denk hierbij aan vrijwilligerswerk, een heldenmoed of andere bijzondere daad of een uitzonderlijke culturele of educatieve prestatie met maatschappelijke impact. De inzet of actie is daarbij niet eerder via een ander project of prijs beloond.	College B&W

3.0 Ereboek

Sinds 1960 heeft Gemeente Kerkrade een speciaal Ereboek. Daarin worden belangrijke momenten uit de geschiedenis van Kerkrade opgeschreven. Mensen kunnen in het Ereboek worden genoemd als er een bijzondere gebeurtenis in Kerkrade plaatsvindt die dit onderbouwt. Voorbeelden van zulke momenten zijn bezoeken van ministers, huldiging van de dragers van de Martin Buber Plaque en ambtsbezoeken van de gouverneur.

Als er twijfel is over of een gebeurtenis wel bijzonder genoeg is om genoemd te worden in het Ereboek, zal de burgemeester hierover beslissen.

Het college van burgemeester en wethouders maakt daarnaast van iedere toekenning van een gemeentelijke onderscheiding een aantekening in het Ereboek en vermeldt daarbij meteen de bijzonderheden die hebben geleid tot toekenning.

4.0 Koninklijke Onderscheidingen

Koninklijke Onderscheidingen zijn een teken van respect voor mensen die door hun persoonlijke, bijzondere prestaties iets voor de bevolking betekenen of kortgeleden hebben betekend. Met de Koninklijke Onderscheiding wordt er extra aandacht gegeven aan het waardevolle werk dat door de ontvanger is uitgevoerd.

Vaak gaat het om vrijwilligers, mensen die zonder eigen voordeel verenigingen of stichtingen door laten gaan, voor hun wijk of buurt evenementen organiseren, in besturen zitten en anderen helpen om met plezier hun activiteiten te ontwikkelen. Ook kunnen Koninklijke Onderscheidingen worden toegekend voor bijzondere en langdurige professionele activiteiten of prestaties.

De uitreiking van de Koninklijke Onderscheiding gebeurt door de burgemeester namens de Koning. In Nederland kennen we twee civiele ridderorden (verenigingen van mensen die een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan een land): de Orde van Oranje-Nassau en de Orde van de Nederlandse Leeuw. Deze onderscheidingen worden ook wel 'lintjes' genoemd.

Personen met persoonlijk, bijzonder werk voor de samenleving kunnen worden benoemd in de Orde van Oranje-Nassau. Deze verdiensten kunnen tot uiting komen in betaalde hoofdfunctie, vrijwilligerswerk of een combinatie daarvan. De Orde van Oranje-Nassau heeft zes graden (verschillende niveaus): Lid, Ridder, Officier, Commandeur, Grootofficier en Ridder Grootkruis.

Personen met persoonlijke, bijzondere verdiensten worden benoemd in de Orde van de Nederlandse Leeuw, vooral bij prestaties op hoog niveau op het gebied van wetenschap, kunst en cultuur. Deze orde is zeer exclusief en heeft drie graden: Ridder, Commandeur en Ridder Grootkruis.

Traditioneel worden Koninklijke Onderscheidingen uitgereikt op de dag voor Koningsdag (26 april), tijdens de Algemene Gelegenheid, bekend als de landelijke 'Lintjesregen'. Bij uitzondering kan de burgemeester een Koninklijke Onderscheiding uitreiken op andere bijzondere momenten, zoals een ambtsjubileum, pensionering of een jubileumdatum van een vereniging of stichting waar de vrijwilliger het meest actief is, of een ander bijzonder moment.

5.0 Vlaggen

5.1 Beschikbare vlaggen

Gemeente Kerkrade heeft de volgende vlaggen beschikbaar:

- Gemeentevlag
- Nederlandse vlag
- Europese vlag
- Limburgse vlag
- Regenboogvlag (11 oktober, Coming Out Day)
- Orange the world vlag (tussen 25 november en 10 december (de internationale dag tegen geweld tegen vrouwen)
- Mensenrechtenvlag 10 december (internationale mensenrechten dag)
- Vredesvlag
- Bokkenrijdersvlag
- Carnavalsvlag
- Nationale vlaggen voor Wereld Muziek Concours (WMC)
- Eurodevlag

5.2 Richtlijnen voor ophangen Nederlandse vlag

De officiële datums om de Nederlandse vlag uit te hangen zijn:

31 januari (1 februari): verjaardag prinses Beatrix

27 april (26 april): Koningsdag, verjaardag koning Willem Alexander

4 mei: Dodenherdenking (in 2021: vlag de gehele dag halfstok, van zonsopgang tot zonsondergang.

Normaal gesproken halfstok vanaf 18.00 uur tot zonsondergang)

5 mei: Bevrijdingsdag

17 mei (18 mei): verjaardag koningin Máxima

Laatste zaterdag in juni: Veteranendag

15 augustus (16 augustus): formeel einde Tweede Wereldoorlog

7 december (8 december): verjaardag prinses Catharina-Amalia

15 december (16 december): Koninkrijksdag

Wanneer een datum op een zondag of op een officiële Christelijke feestdag valt, dan moet op de tussen haakjes genoemde datum de vlag worden uitgehangen.

6.0 Richtlijnen representatie

Er is sprake van gemeentelijke representatie wanneer de burgemeester of één van de overige leden van het college zijn uitgenodigd en namens de gemeente bij een speciale gebeurtenis aanwezig zijn. Zoals bij jubilea van verenigingen of inwoners.

Inwoners

Gelegenheid	B&W aanwezig?	Cadeau	Richtlijn waarde	Bijzonderheid
Uitreiking Koninklijke Onderscheiding	Burgemeester	Bloemen	€ 30,-	-
Jubilerend bruidspaar	Ja	Cadeau of bloemen	€ 20,- tot € 50,-	Bij 50 jaar bezoek(en) de wethouder(s) het jubilerend echtpaar. Bij 60, 65 en 70 jaar bezoekt de burgemeester het jubilerend echtpaar.
Overlijden dragers gemeentelijke decoraties en (oud)- bestuurders	Mits uitgenodigd	Schriftelijke condoleance	-	-

Bestuur

Gelegenheid	B&W aanwezig?	Cadeau	Richtlijn waarde	Bijzonderheid
Installatie burgemeester buurtgemeente, installatie Commissaris van Koning en de herbenoeming hiervan	Burgemeester	Relatiegeschenk	€ 25,-	Schriftelijke gelukwens. Indien er omstandigheden zijn, waarin deze richtlijn niet voorziet, kan de burgemeester het cadeau aanpassen
Jubileum raadslid	Burgemeester	Bloemen en cadeau	Bloemen € 20,- Cadeau € 50,- (bij 25 jaar)	12½-jarig jubileum raadslidmaatschap: toespraak door burgemeester en bloemen. 25-jarig jubileum raadslidmaatschap: toespraak

Afscheid raadslid	Burgemeester	Bloemen en cadeau	Bloemen € 20,-	door burgemeester en cadeau Bij het eerste afscheid als raadslid een toespraak door de burgemeester. Bij ieder opvolgend afscheid van dit raadslid bloemen. Indien er omstandigheden zijn, waarin deze richtlijn niet voorziet, kan de voorzitter en griffier het cadeau aanpassen, bijvoorbeeld in geval een lid ook fractievoorzitter is geweest voor een substantieel aandeel van de raadsperiode
-------------------	--------------	-------------------	----------------	---

Vereniging

Gelegenheid	B&W aanwezig?	Cadeau	Richtlijn waarde	Bijzonderheid
Kampioenschap of promotie	Ja	Passend bij de gelegenheid en ontvanger	Kampioen €150,- Promotie €100,-	(Afvaardiging) college
Jubileum	Ja	Jubileumgift	€50,- bij 25 jaar €75,- bij 40 jaar €100,- bij 50 jaar €125,- bij 60 jaar €150,- bij 70 jaar €175,- bij 100 jaar Bij een jubileum van 125 jaar en bij volgende veelvouden van eveneens 25 jaar €200,-	(Afvaardiging) college Enkel in geval van een schriftelijke uitnodiging voor een receptie
Decennium jubileum van 10 jaar boven de 100 jaar buiten de jubileumgift vallend	Ja	Decenniumgift	€100,-	(Afvaardiging) college Enkel in geval van een schriftelijke uitnodiging voor een receptie
Jubileum carnavalsvereniging(en)	Ja	Jubileumgift	Bedrag gekoppeld aan dichtstbijzijnde jubileumgift (bijv. 66 jaar jubileum is jubileumgift van 60 jaar)	(Afvaardiging) college

Overige gelegenheden

Gelegenheid	B&W aanwezig?	Cadeau	Richtlijn waarde	Bijzonderheid
Opening of jubileum bedrijf	Ja	Attentie Bloemen	€ 25,-	(Afvaardiging) college en mits vergunningen in orde zijn
Evenementen of prijsuitreikingen Andere gelegenheden	Ja Ad hoc besluiten	Bloemen of anderszins passend bij de gelegenheid	Bloemen €25,- Andere attentie afhankelijk van evenement of prijsuitreiking	(Afvaardiging) college en mits uitgenodigd

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Kerkrade in zijn vergadering van 01 juli 2025.

*Het college, de secretaris,
dr. T.P. Dassen-Housen R.M.J.S. Stijns*

Bijlage Verordening op de onderscheidingen van de gemeente Kerkrade

De actuele verordening is te raadplegen via www.overheid.nl